

S. Sayısı : 77

Havaî münakalâtta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilmiş olan mukavelenin tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve inhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/253)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/5483

14 - X - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Havaî münakalâtta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilmiş olan mukavelenin tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - X - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Beynelmilel havaî münakalâtı kolaylaştırmak maksadile, mütekabiliyet esası dairesinde hava gemilerinde kullanılacak mahrukat ve yağların gümrük ve sair vergi ve resimlerden muaf tutulmasını teminen bir mukavele tanzimi için müzakerelerde bulunmak üzere Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Krallığı Hükûmetinin daveti üzerine 28-II-1929 — 1-III-1939 tarihinde Londrada toplanan konferansa Hükûmetimizin de iştirâki faydalı görülmüş ve orada ihzar olunan mukavele: «Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, Türkiyede işbu mukavelenin ikinci maddesinin (örneği aşağıda yazılır) (1) (b) paragrafı hükümlerinden mütevellid menafii bahşetmiyebilir.» İhtirazî kaydı konularak murahhaslarımız tarafından imza edilmiştir.

«Madde 2 prağ. (1) (b) : gidişde, hava gemisinin teğizine muhassas mahrukat ve yağlar ya bütün gümrük ve sair resimlerden muaf olarak verilir veya bu mahrukat ve yağlar üzerinden evvelce tahsil edilmiş resimler iade olunur.»

Mukavelenin 4 neü maddesinin 2 nei paragrafına göre, mukavelenin en kısa bir zamanda tasdik edilmesi icab eylemektedir.

Hükûmet, bu mukavelenin tasdikını Büyük Millet Meclisinin tasvibine arzeyler.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/253

Karar No. 12

30 - XI - 1939

Yüksek Reisliğe

Havaî münakalâta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilmiş olan mukavelenin tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - X - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Encümenimize havale buyurulmakla tedkik ve mütalea olundu.

Beynelmilel Hava münakalâtını kolaylaştırmak maksadile Londrada toplanan bir konferansta hazırlanan ve Hükümetimiz tarafından bazı ihtirazî kayıdler dermeyan edilmek suretile imza edilen bir mukavelenin tasdikı-

nı istihdaf eden kanun lâyihası Encümenimize tasvib edilmiştir.

Havalesi veçhile Gümrük ve inhisarlar encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Hariciye E. Rs.	M. M.	Kâtib
Erzincan	Konya	İstanbul
S. Arıkan	M. Göker	A. Ş. Esmir
Antalya	Bolu	Diyarbakır
Dr. C. Tunca	H. C. Çambel	Dr. İ. T. Öngören
Elâzığ	Erzurum	İzmir
F. A. Aykaç	Gl. P. Demirhan	H. Mentеше
Tokad		
N. Poroy		

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve inhisarlar encümeni

Esas No. 1/253

Karar No. 3

5 - I 1940

Yüksek Reisliğe

Havaî münakalâta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilen mukavelenin tasdikına dair olub Hariciye vekâletince ihzar olunan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - X - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve berayî tedkik encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Gümrük ve inhisarlar vekâleti müsteşarı ve Hariciye vekâleti namına da gönderilen me-mur hazır oldukları halde tedkik ve müzakere edildi.

Beynelmilel havaî münakalâtı kolaylaştırmak maksadile mütekabiliyet esası üzerine tanzim ve Hükümetimizce ihtirazî kayıdla kabul ve imza olunan işbu mukavelenin tasdikına mütedâir ka-

nun lâyihası Hariciye encümeninin tasvibi veçhile encümenimizce de kabul olunmuştur.

Havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz ve takdim olunur.

Gümrük ve İ. E. R.	M. M.	Kâtib
Çorum	Erzurum	Diyarbakır
İ. Eker	M. H. Göle	C. Çubukçu
Çorum	Denizli	Kocaeli
S. Köstekçiöğlü	F. Akçakoca Akçu	A. Dikmen
Konya	Mardin	Rize
İ. Erdal	S. Düzgören	Ali Zırh
Seyhan	Sinob	Yozgad
Şemsa İşcen	H. Orucoğlu	Ekrem Pekel
Çanakale		
Atif Kamçul		

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/253

Karar No. 23

15 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

Hava münakalâtında kullanılan mahrukat ve yağların resimden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilmiş olan mukavelenin tasdikına dair Hariciye vekilliğince hazırlanan ve 14 - X - 1939 tarihli, 6/5483 sayılı Başvekâlet tezkeresile Yüksek Meclise arzedilen kanun lâyihası bu husustaki Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbatalarile birlikte ve Gümrük ve inhisarlar müsteşarı hazır bulunduğu halde görüşülüb konuşuldu :

Milletlerarası hava nakliyatını kolaylaştırmak maksadile yapılmış olan Beynelmîl mukaveleye Hükümetimizin lehimizde bir kaydı ihtirazî ile iştirakini Encümenimiz de doğru bulmuştur.

Verilen izahata göre esasen bu muafiyet 1499 sayılı gümrük tarifesi kanununda transit olarak memleketimizden geçen gemilerdeki eşya, alât ve edevat (Madde 5) ve muayyen müddet zarfında iade ve ihraç şartile antrepolara konulacak eşya (Madde 4, bend 9) hakkında derpiş edilmiş bulunan hükümlerle ahenkdar ve mütenazır bulunmaktadır.

Mukavelenin ikinci maddesinin «Hava gemi-

sini teğhize mahsus mahrukat ve yağları» resimsiz vermek veya reddi rüsum hakkındaki parağrafi-na karşı bu menafii bahşetmeye bilmemizi temin eden ihtiraz kaydının dahi lehimizde olduğunu söylemeğe hacet yoktur.

Binaenaleyh Encümenimiz, yukarıdaki ihtiraz kaydı ile imza edilmiş olan mukavelenin tasdikına dair kanun lâyihasını Hükümetin teklifi veçhile aynen kabule karar vermiştir.

Havalesi uyarınca Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
İstanbul	Rize	Malatya
A. Bayındır	K. Kamû	N. Baydar
Afyon K.	İzmir	İzmir
H. Çerçel	K. Dursun	M. R. Mimaroglu
Kayseri	Kırklareli	Kırşehir
Ö. Taşcıoğlu	H. Kuleli	İ. Özkan
Kırşehir	Manisa	Van
M. Seyfeli	F. Kurdoğlu	İ. Arvas
Zonguldak		
Y. Z. Özençi		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 45

Esas No. 1/253

22 - III - 1940

Yüksek Reisliğe

Havaî münakalâta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilmiş olan mukavelenin tasdikına dair Başvekâletin 14 - X - 1939 tarih ve 6/5483 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Hariciye, Gümrük ve inhisarlar ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize tevdi olunmakla Hariciye vekâletinden gönderilen memur huzurile okundu ve konuşuldu :

Yapılan tedkik ve alınan izahlara göre tasdikı teklif edilen mukavele esaslı iki hükmü ihtiva etmekte olup bunlardan biri memlekete gelen hava gemilerinin beraberlerinde getirecekleri, diğeri de memleketimizden tedarik edecekleri mahrukat ve yağların gümrük resmile sair resimlerden muafiyetidir. Bu mukavelenamenin müzakerelerine iştirak eden murahhaslarımız memleketimizden tedarik edilecek mahrukat ve yağlar hakkın-

daki muafiyeti tatbik edib etmemek hususunda Hükümetin serbestisini muhafaza edebilmek ihtirazî kaydile mukaveleyi imza ettikleri görülmüşür.

Encümenca yapılan müzakerede hava gemilerinin memleketimizden tedarik edecekleri yağ ve mahrukat maddelerinin gümrük resminden muaf tutulması tatbikatta ierası mümkün olmayan bir keyfiyet olduğu, transit depolarının her yerde bulunmaması hasebile böyle bir hüküm kabul edilse gümrük resminin geri verilmesi gibi müşkül ve külfetli bir hal hâdis olacağından mukavelenamenin bu maddesinin kabul edilecek mahiyette olmadığı, her ne kadar Devletler arası yapılan muahedelerin tasdikına dair olan kanunlarda âkidler arasında takarrür eden mukavelenamelerin maddeleri üzerinde tadil mümkün olmayıb bu kabil mukavelelerin kül halinde kabul veya reddi iktiza ederse de bu mukavelenamede Hükümetimiz tatbiki imkânsız denecek surette müşkül bulunan bahsî geçen hükmü ihtirazî kayidile kabul etmiş olduğuna göre tasdika dair müzakere edilen kanun lâyihasına ihtirazî kaydın kabul edilmemiş gibi tatbik olunması hakkında bir madde ilâve edilmek suretile

lâyihanın kabulü encümen azasından üç zat tarafından teklif olunmuş, bu cihet hakkında da iera kılınan müzakere neticesinde tatbikattaki müşkülât keyfiyetinin esbabı mucibede tavzih kılınması lâyihanın kanuniyet iktisab ettiği takdirde tatbikattaki müşkülât tebarüz ettirilmiş olduğundan bir mahzur tevellüd etmeyeceği mülâhazasile lâyihanın aynen kabulüne ekseriyetle karar verilmiştir.

Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
B. Denker	T. Çoşkan	Salâh Yargı
Kâtib		
İstanbul	Bursa	Diyarbakır
F. Öymen	Nevzad Ayas	R. Bekit
Elâziğ	Giresun	Gümüşane
M. F. Altay	M. Akkaya	D. Sakarya
İsparta	İsparta	Kayseri
Mükerrem Ünsal	R. Ünlü	F. Baysal
Kayseri	Kayseri	Mardin
S. Serim	Suad H. Ürgüblü	R. Erten
Muğla	Ordu	Urfa
H. Kitabcı	H. Yalman	Sami İşbay
		A. Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Havaî münakalâtta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında Londrada imza edilen mukavelenin tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Havaî münakalâtta kullanılan mahrukat ve yağların resimlerden muaf tutulması hakkında 1 mart 1939 tarihinde Londrada imza olunan mukavele kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini yü-

rütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9 - X - 1939

Bş. V. ve Ha. V. V.	Ad. V.	M. M.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayak Öztürk		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Ti. V. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmén
	Mü V.	Ti. V.
	A. Çetinkaya	

HAVAİ MÜNAKALÂTTA KULLANILAN MAHRUKAT VE YAĞLARIN RESİMLERDEN
MUAFİYETİ HAKKINDA MUKAVELE

Londra, 1 mart 1939

Havaî münakalâta müteallik kolaylıkların arttırılması ve bu maksadla mütekabiliyet esasları dairesinde, hava gemilerine bazı menfaatler teminine matuf bir mukavele akdedilmesi arzusu ile;

Majeste Arnavudlar Kralı, Alman Devleti Şansölyesi, Majeste Belçikalılar Kralı, Majeste Büyük Britanya İrlanda ve Denizler aşırı Britanya ülkeleri Kralı ve Hindistan İmparatoru, Majeste Bulgarlar Kralı, Çin Cümhuriyeti Millî Hükûmeti Reisi, Kolumbia Reisi cümhuru, Dominik Reisi cümhuru, Birleşik Amerika Devletleri Reisi, Fenlândiya Reisi cümhuru, Fransa Reisi cümhuru, Majeste Elenler Kralı, Altes Serenisim, Macar Kraliyeti Naibi, Majeste İtalya Kralı, Habesistan İmparatoru, Letonya Reisi cümhuru, Liberya Reisi cümhuru, Litüanya Reisi cümhuru Altes Lüksanburg Büyük Düşesi, Nassau Düşesi, Majeste Norveç Kralı, Majeste Hollanda Kraliçesi, Polonya Reisi cümhuru, Majeste İsveç, Gothler ve Vendelar Kralı, İsviçre Federal Konseyi, Türkiye Reisi cümhuru, Sosyalist Sovyetler Cümhuriyeti Şûraları Reisi liği salâhiyetli mümessilleri olarak,

Majeste Arnavudlar Kralı:

Ekselâns M. Lec. Kurti, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi,

Alman Devleti Şansölyesi:

Ekselâns M. Nrebert von Dikson, Londra Fevkalâde Murahhas ve Büyük Elçisi,

Dr. Erick Siegert, Nezaret Müşaviri,

Dr. Alfred Wegerdt, Hava Nezaretinde Reis;

Majeste Belçikalılar Kralı:

M. Charles Blastin, Belçikanın Londra Sefareti Ticarî Müşaviri,

Majeste Büyük Britanya, İrlanda ve denizler aşırı Britanya ülkeleri Kralı ve Hindistan İmparatoru:

Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda namına:

M. Douglas Willam Keane, Majestenin, Beynelmillel nehirler komisyonu mümessili Milletler Cemiyeti münakale ve Transit komisyonu azası,

Avustralya namına:

M. John S. Duncan, Londra Âli Komiser Vekili;

Yeni Zelânda namına:

M. William Joseph Jordan, Londra Âli Komiseri;

M. Thomas Cakley William Brebner,

Cenubi Afrika İttihadı namına:

M. Charles T. te Walter, Londra Âli komiseri;

Hindistan namına:

M. Wilfrit Johnston, Hindistan Ofisi Prensipali;

Majeste Bulgar Kralı:

Ekselâns M. Nicolas Momtehiloff, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi;

M. Melio Milleff, Bulgaristanın Londra Elçiliği Başkâtibi;

Çin Cümhuriyeti Millî Hükûmeti Reisi:

Ekselâns M. Que Tai-Chi, Londra Fevkalâde Murahhas ve Büyük Elçisi,

Kolumbia Reisi cümhuru :

Ekselâns Luis Tamayo, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi;

Dominik Reisi cümhuru :

M. Ricardo Perez Alfonseca, Dominik Cümhuriyetinin Londra sefareti Başkâtibi;

Birleşik Amerika Devletleri Reisi :

Ekselâns M. Joseph P. Kennedy, Londra Fevkalâde Murahhas ve Büyük Elçisi,

M. Dawid Viliamson, Birleşik Devletler Londra Şefareti Başkâtibi,

M. Sidney J. Kennedy, Hazine atışesi;

Finlândiya Reiscümhuru :

Ekselâns M. Georges Achates Gripenberg, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi;

Fransa Reiscümhuru :

M. Vietoe Jeannequin, Büyük Elçilik Müsteşarı;

Majeste Elenler Kırallı :

M. Alexandre Arkuropoulos, Yunanistanın Londra Sefareti Müsteşarı;

Altes Serenisim Macar Kıralliyeti Naibi :

Eksedâns M. Georges de Barcza, Londra Fevkalâde Murahhası ve Elçisi;

Majeste İtalya Kırallı ve Habeşistan İmperatoru :

M. Guido Grolla, Büyük Elçilik Müsteşarı;

M. Ivo Bagli, Gümrükler Umum Müdürü;

Letonya Reiscümhuru :

Ekselâns M. Charles Zarine, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi;

Liberya Reiscümhuru :

Ekselâns M. Le Baron Robert Aernont de Lynden Londra Mukim Elçisi;

Litüanya Reiscümhuru :

Ekselâns M. Bronius K. Bal utis, Londra Fevkalâde Murahhas ve Elçisi;

Altes Lüksemburg Büyük Düşesi, Nasseau Düşesi :

M. Bernard Clasen, Londra Başkonsolosu;

Majeste Norveç Kırallı :

M. Ingvald Marillus Emil Smth-Kielland, Norveçin Londra Sefareti Müsteşarı;

Majeste Hollânda Kırallığı :

M. Johannes Van der Poel, bilâvasıta vergiler, Gümrük ve İstihlâk vergileri Müdürü;

Polonya Reiscümhuru :

Ekselans Kont Edward Raczycki, Londra Fevkalâde Büyük Elçisi;

Majeste İsveç, Chto'lar ve Vende'ler Kırallı :

M. August Herman ve von Hartmannsdorf, İsveçin Londra Başkonsolosluğunda Vis konsol;

İsviçre Federal Konseyi :

M. Samuel Hauserman, Gümrükler umum müfettişi;

Türkiye Reiscümhuru :

M. Mahmud Nedim Gündüzalp, Gümrükler umum müdürü;

Nihad Âli Üçüncü, Varidat umum müdürü muavini,

Sosyalist Sovyetler Cümhuriyeti Şûraları Reislîği :

Ekselans M. İvan Maisky, Londra Fevkalâde murahhas ve Büyük Elçisi,

tain eylemişlerdir.

Bu mümessiller usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini tevdi ettikten sonra a sağdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

1 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri; bu mukavelenin cari olacağı arazisinde, diğer Yüksek Âkid tarafın bu mukavelenin tatbik edildiği ülkesinde tescil edilmiş olup ister ticarî maksadlar ister herhangi başka bir gaye ile gerek münferid bir uçuşt gerek muntazam hava hizmetinde kullanılan her türlü sivil (Devlet veya ferdlere aid) hava gemilerine, bu maddenin ikinci paragrafında musarrah şartlar dairesinde olmak üzere ikinci maddede gösterilen muafırlıkları bahşeder.

2 - İkinci maddenin (1) (a) paragrafında zikir ve tain edilen muamele hava gemisinin gerek ineceği yüksek bir Âkid Tarafa aid diğer bir gümrük arazisinden gerek Âkid veya gayri Âkid diğer bir Devlet ülkesinden gelerek bu mukavelenin tatbik edileceği bir arazideki ilk inişinde tatbik olunur.

Şu kadar ki, hava gemisine, bu inişi ister ihtiyarî ister gayri ihtiyarî olsun, indiği memleketin meri mevzuatına göre gümrük muamelelerinin ikmal edilmiş olması ve orada yere inmek için izin verilmiş bulunması şarttır.

3 - İkinci maddenin (I) (b) paragrafında zikir ve tayin edilen muamele hava gemisinin bu mukavelede carî olduğu bir arazideki bir gümrük hava meydanı, gerek hareket edeceği Âkid Devlete aid diğer bir gümrük arazisine gerek Âkid veya gayri Âkid diğer bir Devlete aid diğer bir gümrük arazisine gerek Âkid veya gayri Âkid diğer bir Devlet ülkesine müteveccihen terkettiği vakit tatbik olunur. Şu kadar ki, hareket edilen memlekette meri mevzuat ahkâmına göre tayyârenin hareket müsaadesi almış ve bu memlekette cari gümrük muamelelerini ikmal eylemiş bulunması şarttır.

Madde — 2

(1) (a) İnişte, hava gemisinin hazinelerinde mevcut mahrukat ve yağlar gümrük ve sair resimlerden muaf tutulur. Bununla beraber bu maddelerden hiç bir miktar muaf olarak çıkarılamaz. Gümrük kontrolü altında ve muvakkaten olmak şartile idhali hali müstesnadır.

(b) Gidişte, hava gemisinin teçhizinde muhasses mahrukat ve yağlar ya bütün gümrük ve sair resimlerden muaf olarak verilir veya bu mahrukat ve yağlar üzerinden evvelce tahsil edilmiş resimler iade olunur.

(2) Bir hava gemisi, ihtiyaçlarını tedarik ettiği memlekette mecburî inişler haricinde tekrar iniş yaptığı takdirde, yukarıda mezkûr hükümler nazarı itibare alınmaksızın işbu maddenin (1) (b) paragrafında yazılı muaflıktan istifade sözü edilen ikinci inişten evvel istihlâk edilen mikadrlar için geri alınabilir.

(3) Yüksek Âkid Tarafların her birisi, bu maddenin (1) (b) paragrafında yazılı muaflığı ancak ihtiyaçların gümrük nezareti altına konmuş mevkilerden tedariki halinde verilebileceğini karar altına alabilir. Bu takdirde her gümrük hava meydanındaki bu mevkiler hava gemilerinin normal şartlar altında ihtiyaçlarını teğmine müsaid olmalıdırlar.

(4) Muaflık ve gümrük ve sair resimlerin tediyesi alâkalı Devlet ülkesinde cari nizamlarla kabul edilmiş bulunan usullere tâbidir.

(5) «Gümrük ve sair resimler» tabiri idhal, ihraç, aksiz resim ve takaslarını dahilde mahrukat ve yağlar üzerinden tahsil olunan her nevi vergi ve resimleri ihtiva eder.

Madde — 3

Yüksek Âkid Taraflardan her birisi, her zaman, bu mukavelede derpiş edildiğinden daha müsaid bir muamele bahşedebilecektir.

Madde — 4

(1) Fransızca olarak akid ve imza olunan bu mukavele, bu günkü tarihi taşıyacaktır. Bu mukavele 31 mayıs 1939 tarihine kadar diğer her Devletin imzasına açık bulundurulacaktır. Yegâne mu-teber olan fransızca metne Almanca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Lehce, Rusca ve namma mukavele imza edilmiş bir memleketin hükûmeti tarafından istenilen sair her hangi bir lisandaki metinler ilâve olunacaktır. Bu metinler, resmî tercümele, kıymetini haiz olacaktır.

(2) Bu mukavele tasdik olunacaktır. Tasdiknameler mümkün olduğu kadar süratle Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı Hükûmetine tevdi olunacak ve bu Hükûmet tarafından, mukaveleyi imza etmiş veya mukaveleye iltihakını bildirmiş memleketlerin hükûmetlerine keyfiyeti bildirecektir.

Madde — 5

(1) Bu mukavele, 1 haziran 1939 tarihinden itibaren namlarına imza edilmemiş bütün memleketlerin iltihakına açık bulundurulacaktır.

(2) İltihakname Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükûmetine tevdi olunacak ve bu Hükûmet tevdi keyfiyetini mukaveleyi imza eden veya namlarına iltihakname tevdi edilen memleketler hükûmetlerine bildirilecektir.

Madde — 6

Her tasdikname veya iltihakname işbu vesikada zikredilecek bazı memleketlere, deniz aşırı ülkelere ve yahud diğer bir memleketin hâkimiyeti veya mandası altına konmuş ülkelere işbu mukavenameyi kabili tatbik kılmak için (yerine göre) ancak tasdik, iltihak veya tebliğ vukubulacağı zaman tasdik veya iltihakın muteber olacağı kaydı ihtirazîsile tevdi edilebilir.

Madde — 7

Bu mukavele, Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükûmeti tarafından beşinci tasdikname veya iltihaknamenin alınmasından üç ay sonra meriyete girecektir. Haizi tesir olması altıncı maddede derpiş edilen bir şarta tâbi yahud 9 neu maddenin (1) numaralı paragrafında mezkûr olmıyan bir ihtirazî kaydı havai olan tasdik veya iştirakler 9 neu maddenin ikinci paragrafına tevfikan bu şartın yerine getirilmesine yahud ihtirazî kaydın kabul edilmesine ve yahud aynı maddenin 3 neu paragrafındaki şartlar dairesinde vazgeçilmesine kadar bu adede dahil edilmeyecektir.

Madde — 8

Beşinci tasdikname veya iltihaknamenin tevdiinden sonra vaki olacak tasdik veya iltihak işarları bunların Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı tarafından alındığı, yahud altıncı maddeye tevfikan hükümlerinin tâlik edildiği şartların yerine getirildiği veya muallâk tutulduğu ihtirazî kayıtların kabul veya geri alındığı tarihlerden itibaren üç ay sonra hüküm ifade edilecektir.

Madde — 9

1 - Bu mukavenenin tatbiki hakkında vazedilmiş ve ekli lâhikada zikredilmiş olan ihtirazî kayıtlar, aynı lâhikada gösterilen ülkeler için kabul olunmuştur.

2 - Bu mukaveleyi tasdik veya ona iltihak veyahud da on birinci maddenin ikinci paragrafına tevfikan her hangi bir ülkede tatbik etmek isteyen fakat bunun tatbikında bu memlekete veya bu araziye müteallik aynı zamanda lâhikada zikredilmeyen ihtirazî kayıtlar serdini arzu eden her Hükûmet bu arzusunu Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükûmetine bildirecektir. Bu ihtirazî kayıtlar namlarına tasdikname tevdi edilen memleketlerin Hükûmetlerine bildirecek ve bunlara karşı bir itirazları olup olmadığını soracaktır. Eğer bu ihtirazî kayıd, mukavenenin tatbik mevkiine girmesini müteakib üç sene içinde dermeyan edilmiş ise, keyfiyet, mukaveleyi imzaladığı halde henüz tasdik etmemiş Hükûmetlere ve tasdik ve iştiraki henüz ifa edilmemiş şartlara veya kabul edilmemiş ihtirazî kayıtlara bağlı olan Hükûmetlere ihbar edilecektir. Birleşik Kırallık Hükûmetinin ihbarından itibaren altı aylık bir mühlet zarfında, ihtirazî kayde karşı hiç bir itiraz vaki olmadığı takdirde bu ihtirazî kayıd kabul edilmiş sayılır.

3 - İtiraz vaki olduğu takdirde Birleşik Kırallık Hükûmeti keyfiyetten, bu ihtirazî kaydı dermeyan eden Hükûmeti haberdar ederek onu ya bu ihtirazî kaydı dermeyan etmeden mukaveleyi tasdika veya buna iltihaka, yahud da her türlü iştiraktan ve tasdikten iktinab eylemeğe davet eder.

4 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri bu maddenin (1) veya (2) paragrafları mucibince, kendi lehine olarak kaydedilmiş bulunan bir ihtirazî kaydı Birleşik Kırallık Hükûmetine yapacağı bir ihbarla geri alabilir. Birleşik Kırallık Hükûmeti her ihtirazî kaydın geri alınması ihbarını, mukaveleyi imzalamış veyahud namlarına iltihakname tevdi edilmiş bulunan bütün Hükûmetlere bildirecektir.

5 - Bu mukavele mütekabiliyet esası üzerine müstenid bulunduğundan, Yüksek Âkid Taraflar-

dan hiç biri diğer bir Yüksek Âkid Taraf ülkesinde müseccel bulunan hava gemilerine, bu ülkede ecnebi hava gemilerine işbu mukaveleye ve ekli veya daha sonra kabul edilecek ihtirazî kayıtlara nazaran tatbiki icab eden muameleden, daha müsaid bir muamele tatbikına mecbur değildir.

Madde — 10

Bu mukavele, Birleşik Kırallık Hükûmetine yapılacak bir işarla her zaman feshedilebilir. Bu fesih, Birleşik Kırallık Hükûmetince aldığı tarihten itibaren altı ay sonra ancak fesihden Hükûmet hakkında hüküm ifade eder. Birleşik Kırallık Hükûmeti her fesih ihbarını ve bunun alındığı tarihi mukaveleyi imza veya ona iltihaknameyi tevdi eden her Hükûmete bildirecektir.

Madde — 11

1 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri mukavelenin imzası, tasdiki veya ona iltihakı esnasında, müstemlekelerinin, mahmillerinin, deniz aşırı arazilerinin, hâkimiyeti veya himayesi altına konmuş ülkelerinin heyeti mecmuası veya bir kısmı hakkında hiç bir taahhüd altına girmeyeceğini beyan edebilir : Bu takdirde, işbu mukavele sözü geçen beyannamede mezkûr ülkeye tatbik edilmeyecektir.

2 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri, bilâhara yukarıki paragrafta mezkûr beyanda mevzubahs ülkelerin tamamına veya bir kısmına bu mukaveleyi tatbik etmek istediğini, birleşik Kırallık Hükûmetine bildirebilir. Bu takdirde, mukavele, beyanda gösterilen bütün ülkelere, Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından beyanın alınmasından üç ay sonra tatbik olunur.

3 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri, bu maddenin (2) nci paragrafı da mezkûr beyanın hüküm ifade etmesini, bu mukavelenin, bazı memalikine müstemlekelerine, mahmillerine deniz aşırı yahud başka bir memleketin himayesi veya hâkimiyeti altına konulmuş arazide tatbik edilmesi şartına bağlı bulundurabilir. Bu takdirde, Mukavele, bu beyanda yazılı ülkelere ancak mevzubahs şartların ifasından üç ay sonra tatbik olunabilir.

4 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri, Birleşik Kırallık Hükûmetine vaki olacak bir işarla, bu mukaveleyi bütün veya bir kısım müstemlekelerine, mahmillerine, deniz aşırı veyahud himayesi veya hâkimiyeti altına konulmuş ülkeleri üzerinde tatbikten kaldırmak istediğini beyan edebilir. Bu takdirde, mukavele vaki işarda mezkûr ülke üzerinde Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından ihbarın alınmasından altı ay sonra hükümden kalkar.

5 - Birleşik Kırallık Hükûmeti, bu maddenin (1) nci paragrafına tevfikan yapılan her nevi beyanatı ve (2) nci ve (4) nci paragrafları mucibince yapılan her türlü işrarı mukaveleyi tasdik veya ona iltihak eden her Hükûmete bildirecektir.

Keyfiyeti tasdiklan, yukarıda mezkûr mümessiller bu mukaveleyi imzalamışlardır.

Bin dokuz yüz otuz dokuz senesi martının birinde Londrada bir nüsha olarak tanzim edilmiş olan bu mukavele, Birleşik Kırallık ve Şimalî İrlanda Hükûmeti arşivleri idaresine tevdi olunacak ve bunun muşaddak nüshaları Mukaveleyi imzalayan bütün Hükûmetlere gönderilecektir.

Arnavutluk namına :

L. Kurti

Alman Devleti :

Dr. Siebert

Belçika :

C. Bastin

Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttehid Kraliyetinin :

Douglas Keane

Avusturalya namına :

J. S. Bunce

Yeni Zelanda namına :

W. J. Jordan

Cenubî Afrika İttihadı namına :

C. T. te Walter

Hindistan namına :

W. Johnston

Bulgaristan namına :

N. Momtehiloff

M. Mileff

Çin namına :

Quo Tai - Chi

Kolombia namına :

Luis Tamayo

Dominik Cümhuriyeti namına :

R. Perez - Alfonseca

Amerika Birleşik Devletleri namına :

Joseph P. Kennedy

11 nei madde (1) nei fıkra ahkâmına göre :

İşbu mukavelename, Birleşik Amerika Devletlerinin, üzerinde hakimiyetini, hakkı kazasını ve nüfuzunu istimal ettiği haricî ülke veya memleketlerden hiç birisine tatbik edilemez.

Fenlanda namına :

G. A. Gripenberg

Fransa namına :

Jeannequin

Yunanistan namına :

A. J. Argyropoulo

Macaristan namına :

G. Bareza

İtalya namına :

Guido Crolia

Letonya namına :

Charles Zarine

Liberya namına :

B. A. de Lynden

Litüanya namına :

Bronius K. Balutis

Lüksemburg namına :

B. Clasen

Norveç namına :

Ingv. Smith - Kielland

Holanda namına :

Van der Poel

Polonya namına :

Edward Raczynski

İsveç namına :

Aug. Von Hartmanssdorf

İsviçre namına :

Hausermann

Türkiye namına :

M. Gündüzalp

Nihad Üçüncü

Sosyalist Sovyetler Cümhuriyetleri Şûraları namına :

J. Maisky

Lehçe

Almanya :

Alman Hükûmeti, yerli mahrukat ve yağlardan tahsil olunan madeni yağlar resmine bu mukavele-
nin derpiş ettiği menafii bahşetmeyi reddeyliyebilir.

Belçika :

Belçika Hükûmeti, bu mukavelenin ikinci maddesinin (1) (b) paragrafının yağlayıcı maddeler
hakkındaki hükmünü Belçika da tatbik etmekten imtina edebilir.

Bolivya :

Bolivya Hükûmeti, işbu mukavelenin ikinci maddesinin mahrukat hakkındaki hükmünün tatbik-
dan imtina edebilir.

Hindistan :

1 - İşbu mukavelenin gayelerine göre, Hindistanın vecibeleri aşağıdaki şekilde mütalea edilecektir :

(1) Birmanya, Hindistan ile aynı gümrük toprağı sayılır ve bu telâkki Birmanyanın - Birmanya
ister mukavelenin tatbik edildiği ister tatbik edilmediği bir ülke olsun - Hindistan'dan gayri ülkelere
müteveccihen hareket eden hava gemilerine, bu mukavele ile bahşedilen menfaatlerin aynini bah-
şettiği müddetçe muteber olur.

(2) Majeste Kiral, İmparatorun hakimiyeti altına konmuş Hindli hükümetler Britanya Hindis-
tanı gümrük arazisi aksamından sayılır.

2 - Hindistan Hükûmeti Hindistan yarım adası dahilindeki eenebi ülkelere giden veya buralardan
gelen hava gemilerine işbu mukavele hükümlerinden mütevellid menfaatleri bahşetmeden imtina
edebilir.

3 - İkinci maddenin (5) nci fıkrası maksadına göre, bu mukavele ancak Hindistan merkezi Hükû-
metince tarholunmuş resim ve vergilere tatbik edilecek ve kontrolüne muallâk bulunacaktır.

Holanda Hindistanı :

2 nci maddenin (5) fıkrası maksadına göre bu mukavele Holanda Hindistanında tahsil oluna-
bilecek ihraç resimlerine tatbik edilmeyecektir.

Lüksemburg :

Lüksemburg Hükûmeti, Lüksemburga, mukavelenin 2 nci maddesinin (1) (b) paragrafı hüküm-
leri menafiini yağlayıcı maddelere bahşetmekten imtina edebilir.

Polonya :

Polonya Hükûmeti bu mukaveleye iştiraki devam ettiği müddetçe Versay muahedesinin 104 ncu
ve Polonya Cümhuriyeti ile serbest Danzig şehri arasında 9 son teşrin 1920 de akdedilmiş Paris
mukavelesinin (2) ve (6) nci maddeleri mucibince hariç işlerinin sevk ve idaresi kendisine aid
olan Danzig serbest şehrini ve mukavelenin Âkidlerinden olduğunu ve mukaveleden mütevellid ve-
cibeleri ve hakları kabul etmekte bulunduğunu beyan etmek hakkını muhafaza eder.

Bu ihtiraz kaydi, Polonya ile Danzig serbest şehrinin bir tek gümrük arazisi teşkil ettiğini
mutazamm olan ticaret muahedeleri ile mükteseb haklarına istinaden Polonya Reiscümhuru
tarafından akdedilmiş bulunan bu mukavele hükümlerine şamil değildir.

Yukarıda bahsedilen beyan Birleşik Krallık Hükûmetine yapılabaktır. Bu beyan, Birleşik Kr-
allık Hükûmeti tarafından alındığından üç ay sonra hüküm ifade edecektir.

Polonya Hükûmeti, Birleşik Kırallık Hükûmetine yapacağı tebliğ ile işbu mukaveleyi serbest Danzig şehri hakkında her zaman feshedebilir. Bu fesih, ihbarın Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından alındığından altı ay sonra muteber olacaktır.

Birleşik Kırallık Hükûmeti yukarıda bahsi geçen beyandan veya fesihden bu mukavenenin namlarına imza edilmiş veya buna iltihak ettiklerine dair iltihakname tevdi olunmuş bütün Hükûmetlere malûmat verecektir

İsviçre:

İsviçre Hükûmeti, izin verilmiş bir hava hattı üzerinde sefer yapmıyan hava gemilerini işbu mukavenenin 2 nci maddesinin (1) (b) paragrafı hükümleri muafliğından istifade ettirmiyebilir.

Türkiye:

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, Türkiyede, işbu mukavenenin 2 nci maddesinin (1) (b) paragrafı hükümlerinden mütevellid menafii bahşetmiyebilir.

Yugoslavya:

2 nci maddenin (5) fıkrası maksadına göre, mukavele Yugoslavyada aneak nefine tarhedilmiş resim ve vergilere tatbik edilebilecektir.

Bununla beraber ve 9 ncu maddenin (5) nci fıkra hükmüne rağmen imza sahibi hiç bir Hükûmet bu ihtirazî kayiddan dolayı Yugoslavya hava gemileri tarafından kullanılan mahrukut ve yağlayıcı maddeler üzerine ve munhasıran bunların Yugoslavyada tescil edilmiş oldukları mülâhazasına binaen, farklı mahallî vergi ve resimler tarhedemiyecektir.